

Тақриз

ба автореферати Файзуллоев Абдурозик Абдулҳакимович дар мавзуи
«Таҳқиқи хусусиятҳои лексикӣ-семантикӣ ва сохтори топонимияи
«Тазкират-уш-шуаро»-и Давлатшоҳи Самарқандӣ» барои дарёфти
дараҷаи илмӣ номзади илмҳои филологӣ аз рӯи ихтисоси
10.02.01 – Забони тоҷикӣ

Дар замони соҳибистиклолӣ тамоми самту соҳаҳои мухталифи илм, ки дар муаррифии кишвари маҳбуби мо ҳиссае доранд, ба фикри инчониб, актуалӣ арзёбӣ мегарданд. Махсусан, омӯзиши номвожаҳои мавзёҳои ҷуғрофӣ дар солҳои охир бисёр муҳим баҳогузорӣ шуда, тавачҷуҳи муҳаққиқони тоҷикро зиёд ба худ ҷалб намуда истодааст. Бояд тазаккур дод, ки омӯзиши ин мавзӯ ба бисёр масъалаҳои номафҳуму ноҳалли таърихӣ, ҷуғрофӣ ва фарҳангиву маданияи миллати мо равшанӣ меандозад, аз ҷониби дигар, ба мавзӯҳои баҳсноки интисобӣ ва мансубияти маҳалҳои таърихӣ кишвари мо ҷавоби раднопазир медиҳад.

Аз ин рӯ, мавриди таҳлилу баррасӣ қарор додани топонимияи осори классикии мо шоёни тақдир буда, аз проблемаҳои ноҳалли илми забоншиносӣ маҳсуб меёбад.

Муаллифи диссертатсия хусусиятҳои лексикӣ-семантикӣ ва сохтори топонимияи «Тазкират-уш-шуаро»-и Давлатшоҳи Самарқандиро ба риштаи таҳқиқ кашида, дар доираи ду бобу даҳ фасл ва 15 зерфасл мавзӯро баррасӣ намудааст.

Дар қисмати муқаддима мубрамии мавзуи таҳқиқ, дараҷаи омӯзиши он баён гардида, мақсад ва вазифаҳои асосии муаллифи диссертатсия мушаххас шудаанд. Ҳамчунин, сарчашмашиносӣ ва методологияи пажӯҳиш, арзишҳои назариву амалӣ, навгониҳои илмӣ ва масъалаҳои меҳварии барои дифоъ манзуршаванда шарҳу тафсири ёфта, саҳми шахсии довталаби дараҷаи илмӣ, тасвиби амалии натиҷаҳои таҳқиқ, наشري таълифоти илмӣ дар мавзуи диссертатсия ва сохтору ҳаҷми кор бо низоми муайян шарҳу баён ёфтаанд.

Дар боби якуми рисола, ки «Таҳқиқи хусусиятҳои вожагонии топонимҳои «Тазкират-уш-шуаро»-и Давлатшоҳи Самарқандӣ» ном гирифтааст, муаллиф дар ҳашт фасли ин боб ба масъалаҳои мухталифи топонимии асар тавачҷуҳ зоҳир намуда, махсусан ба таҳлили лексикӣ-семантикии топонимҳои асар, мавқеи истифодаи ойконимҳо дар «Тазкират-уш-шуаро», корбурди гидронимҳо ва мавқеи истифодабарии оронимҳо дар асар, дромонимия ва истифодаи он дар тазкира, мавқеи

истифодабарии антропотопонимҳо ва этнотопонимҳо дар асар пардохта, ба забони равону услуби хуби илмӣ мавзӯро ҳаллу фасл намудааст.

Боби дуоми диссертатсия «**Баромади забонӣ ва сохтори морфологии топонимҳои «Тазкират-уш-шуаро»-и Давлатшоҳи Самарқандӣ**» унвон гирифта, аз ду фаслу панҷ зерфасл иборат мебошад. Дар ин боб муаллиф дар бораи топонимия ва микротопонимияҳои эронисл, топонимҳои иқтибосии арабӣ, топонимҳои иқтибосии туркӣ ва муғулӣ дар тазкира маълумот дода, сохтори морфологии топонимҳо таҳлилу баррасӣ мегарданд.

Аз таҳлили топонимҳои асар ва баррасии илмии мавзӯ муаллиф ба хулоса омадааст, ки номҳои мавзӯҳои ҷуғрофӣ ба ташаккули вазъияти иҷтимоиву иқтисодӣ ва муносиботи таърихӣ халқҳои ҳамҷавор робитаи қавӣ дошта, инъикосгари давраҳои мухталифи таърихӣ мебошад. Чун «номвожаҳои ҷуғрофии ин ё он маҳал ва ё минтақа бо амри тасодуф ва худ ба худ пайдо нашудаанд, балки заминае ва ё сабабе дар пайдоишу ташаккули ҳар як номи мавзӯ мавҷуд аст» (сах.30), омӯхтану ба нафъи насли имрӯзи тоҷик истифода бурдани ин номвожаҳо аз муҳимтарин вазифае мебошад, ки забоншиносони муосири мо бар дӯш доранд. Аз ин ҷиҳат, мавзӯе, ки Файзуллоев Абдурозиқ Абдулҳакимович таҳқиқ намуда, ба ҳимоя пешниҳод намудааст, аз ҳама ҷиҳат ҷолиб буда, сазовори кадрдонӣ мебошад.

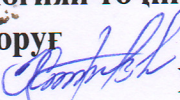
Новобаста аз он ки автореферати диссертатсия ба ҳама талаботи сохториву илмӣ ҷавобгӯ мебошад, барои баланд бардоштани сифати кор лозим мешуморем, то диссертант ба чанд эроди зер таваҷҷуҳ намояд:

1. Муаллифи диссертатсия дар муқаддимаи автореферат дар бораи тазкираи Давлатшоҳи Самарқандӣ ва хусусиятҳои ин асар муфассалтар маълумот медиҳад. Чун ин қисмати масъала кайҳо аз ҷониби адабиётшиносони шинохтаи тоҷик таҳқиқ гардидааст, зарурияти такрори он зиёдатӣ ба назар мерасад.
2. Дар қисмати «Дарачаи таҳқиқи мавзуи илмӣ» муаллиф бештар ба масъалаи таърихи омӯзиши илми ономастика диққат дода, дар бораи дарачаи омӯзиши мавзуи таҳқиқнамудаи худ чизе намегӯяд.
3. Баъзе истилоҳоти илмӣ дар автореферат дар ду шакли навишт омадаанд, барои мисол, дромонимҳо-дремонимҳо (сах.20) ва ғ.

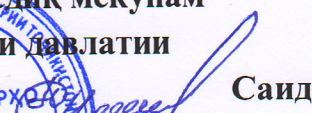
Коркарди амалии натиҷаҳои таҳқиқ ва нашри таълифоти илмӣ дар мавзуи диссертатсия ба меъёр ва талаботи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ҷавобгӯ мебошанд.

Хулоса, диссертатсияи Файзуллоев Абдурозиқ Абдулҳакимович дар мавзуи «Таҳқиқи хусусиятҳои лексикӣ-семантикӣ ва сохтори

топонимияи «Тазкират-уш-шуаро»-и Давлатшоҳи Самарқандӣ» ба талаботи бандҳои 31-37-и Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ, ки бо қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30 июни соли 2021, таҳти № 267 тасдиқ гардидааст, ҷавобгӯ буда, муаллифи он сазовори дарёфти дараҷаи илмии номзоди илми филология аз рӯйи ихтисоси 10.02.01 – Забони тоҷикӣ доништа шавад.

Номзоди илмҳои филологӣ,
декани факултаи филологияи тоҷики
Донишгоҳи давлатии Хоруғ
ба номи М.Назаршоев Холиқназарова Сакина Хучаназаровна

Суроға: 736000, Ҷумҳурии Тоҷикистон,
ВМКБ, шаҳри Хоруғ, кӯчаи Карамшо 68
Тел.: +992 931569025
E-mail: sakina_83@mail.ru
«13» март соли 2024

Имзои Холиқназарова Сакинаро тасдиқ мекунам
Сардори шӯбаи кадрҳои Донишгоҳи давлатии
Хоруғ ба номи М.Назаршоев Саидрахмонов Насим

Суроға: 736000, шаҳри Хоруғ
кӯчаи Ш.Шоҳтемур 60
тел: +992 501334725
E-mail: <https://www.khogu.tj>
«13» март соли 2024

